

SENTENZA TAL-QORTI TAL-?USTIZZJA (Il-?ames Awla)

3 ta' Settembru 2015 (*)

“Rinviju g?al de?i?joni preliminari — G?ajnuna mill-Istat — Determinazzjoni tal-kalkolu tal-interessi marbuta mal-irkupru tal-g?ajnuna inkompatibbli mas-suq komuni — Interessi sempli?i jew interessi komposti — Le?i?lazzjoni nazzjonali li tirreferi, g?all-kalkolu tal-interessi, g?ad-dispo?izzjonijiet tar-Regolament Nru 794/2004 — De?i?joni ta' rkupru nnotifikata qabel id-d?ul fis-se?? ta' dan ir-regolament”

Fil-Kaw?a C?89/14,

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Corte suprema di cassazione (l-Italja), permezz ta' de?i?joni tal-14 ta' Novembru 2013, li waslet fil-Qorti tal-?ustizzja fil-21 ta' Frar 2014, fil-pro?edura

A2A SpA

vs

Agenzia delle Entrate,

IL-QORTI TAL-?USTIZZJA (Il-?ames Awla),

komposta minn T. von Danwitz (Relatur), President tal-Awla, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász u D. Šváby, Im?allfin,

Avukat ?enerali: M. Wathelet,

Re?istratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-pro?edura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippre?entati:

— g?al A2A SpA, minn A. Santa Maria, G. Russo Corvace, G. Pizzonia, G. Zoppini u E. Gambaro, avukati,

— g?all-Gvern Taljan, minn G. Palmieri, b?ala a?ent, assistita minn G. De Bellis, avvocato dello Stato,

— g?all-Kummissjoni Ewropea, minn D. Grespan u B. Stromsky, b?ala a?enti,

wara li semg?et il-konklu?jonijiet tal-Avukat ?enerali fis-seduta tas-26 ta' Marzu 2015,

tag?ti l-pre?enti

Sentenza

1 It-talba g?al de?i?joni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 14 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 659/1999, tat-22 ta' Marzu 1999, li jistabbilixxi regoli dettaljati g?all-applikazzjoni tal-Artikolu 93 tat-Trattat tal-KE (?U Edizzjoni Spe?jali bil-Malti, Kapitolu 8, Vol. 1, p.

339) u tal-Artikoli 9, 11 u 13 tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 794/2004, tal-21 ta' April 2004, li jimplimenta r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 659/1999 (l-Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 8, Vol. 4, p. 3 u Rettifika l-UE 2004, L 286, p. 3).

2 Din it-talba għal deċiżjoni preliminari kienet ippreżentata fil-kuntest ta' tilwima bejn A2A SpA (iktar 'il quddiem "A2A") u l-Agenzia delle Entrate (amministrazzjoni fiskali) dwar l-irkupru, bl-interessi komposti, ta' għajna mill-Istat iddikjarata inkompatibbli mas-suq komuni permezz tad-Deċiżjoni 2003/193/KE tal-Kummissjoni, tal-5 ta' Jannarju 2002, dwar għajna mill-Istat li tikkonferma eżenzjonijiet fiskali u self b'kundizzjonijiet preferenzjali mogħtija mill-Italja lil impriji ta' servizzi pubbliċi li l-azzjonisti tagħom huma, fil-parti kbira, pubbliċi (l-UE L 77, p. 21).

Il-kuntest giuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Ir-Regolament Nru 659/1999

3 Il-premessa 13 tar-Regolament Nru 659/1999 hija redatta kif li ġej:

"billi f'każijiet ta' għajna illegali li m'hijiex kompatibbli mas-suq komuni, għandha terfha titqajjem kompetizzjoni effettiva; billi għal dan il-għan huwa meħtieġ li l-għajna, li tinkludi l-imgħax, għandha tinjeb lura mingħajr dewmien; billi huwa xieraq li r-radd lura jsir f'konformità mal-proċeduri tal-liġi nazzjonali; billi l-applikazzjoni ta' dawk il-proċeduri m'għandhomx, billi jipprevjenu l-esekuzzjoni immedjata u effettiva tad-deċiżjoni tal-Kummissjoni, timpedixxi l-qawmien mill-idid tal-kompetizzjoni effettiva; billi sabiex jinkiseb dan ir-riżultat, Stati Membri għandhom jiezu l-miżuri kollha meħtieġa sabiex jassiguraw l-effettività tad-deċiżjoni tal-Kummissjoni."

4 L-Artikolu 14 ta' dan ir-regolament, intitolat "Rkupru ta' għajna", jipprovdi:

"1. Fejn jittiezu deċiżjonijiet negattivi f'każijiet ta' għajna illegali, il-Kummissjoni għandha tiddeċiedi li l-Istat Membru kkonfermat għandu jiezu l-miżuri kollha meħtieġa sabiex jirkupra l-għajna mill-benefiċjarju (minn hawn 'il quddiem imsejja 'deċiżjoni ta' rkupru'). Il-Kummissjoni m'għandhiex teħtieġ ir-irkupru ta' l-għajna jekk dan ikun kuntrarju għal prinċipju ġenerali tal-liġi tal-Komunità.

2. L-għajna li ser tkun rikuperata skont deċiżjoni ta' rkupru għandha tinkludi l-imgħax f'rata xierqa ffixxata mill-Kummissjoni. L-imgħax għandu jkun pagabbli mid-data li fiha l-għajna illegali kienet fid-disposizzjoni tal-benefiċjarju sad-data li fiha kienet irkuprata.

3. Mingħajr preżudizzju għall-ebda ordni tal-Qorti tal-ġustizzja tal-Komunitajiet Ewropej skont l-Artikolu 185 tat-Trattat [KE], ir-irkupru għandu jsir mingħajr dewmien u f'konformità mal-proċeduri tal-liġi nazzjonali tal-Istat Membru kkonfermat, sakemm jippermettu għall-esekuzzjoni immedjata u effettiva tad-deċiżjoni tal-Kummissjoni. Għal dan l-effett u fl-eventwalità ta' proċedura quddiem il-qorti nazzjonali, l-Istati Membri kkonfermati għandhom jiezu l-miżuri kollha meħtieġa li huma disponibbli fis-sistemi legali rispettivi tagħom, li jinkludu miżuri provviżjonali, mingħajr preżudizzju għall-liġi tal-Komunità."

Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar ir-rati ta' interessi applikabbli f'każ ta' rkupru ta' għajna illegali

5 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar ir-rati ta' interessi applikabbli f'każ ta' rkupru ta' għajna illegali ppubblikata f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* fit-8 ta' Mejju 2003 (l-UE 2003, C 110, p. 21) tistipula:

“[...]

Fl-ambitu tal-proċess ta' kollaborazzjoni leali stabbilit bejn il-Kummissjoni u l-Istati Membri matul l-eżekuzzjoni ta' qertri deċiżjonijiet ta' rkupru, qamet madankollu l-kwistjoni ta' jekk dawn l-interessi kellhomx ikunu sempliċi jew komposti [...]. Fid-dawl tal-għan ta' rkupru ta' għajjnuna illegali u tal-importanza tiegħu fis-sistema ta' kontroll tal-għajjnuna mill-Istat prevista mit-Trattat KE, il-Kummissjoni tqis li huwa urġenti li tiġi ara l-pożizzjoni tagħha f'dan ir-rigward.

[...]

Skont il-prattiki tas-suq, interessi sempliċi normalment jiġu kkalkolati meta l-benefiċjarju tal-fondi ma jgħax l-ammont ta' dawn l-interessi qabel it-tmiem tal-perijodu kkunsidrat, pereżempju meta l-ammont inkwistjoni jkun tallas biss wara t-tmiem ta' dan il-perijodu; min-naħa l-oħra, interessi komposti huma normalment ikkalkolati jekk wieċed jista' jikkunsidra li, kull sena (jew perijodu), l-ammont tal-interessi jgħallas lill-benefiċjarju, b'mod li dan jiġi died mal-kapital li huwa inizjalment ipperēpikka. F'dan il-każ, fil-fatt, il-benefiċjarju jkiseb interessi fuq l-interessi m'allsa għal kull perijodu.

[...] Jidher konsegwentement, minkejja l-varjetà ta' sitwazzjonijiet possibbli, li għajjnuna illegali għandha b'ala effett li jiġu pprovduti fondi lil benefiċjarju bl-istess kundizzjonijiet b'al self għal qmien medju mingħajr interessi. Għaldaqstant, l-applikazzjoni tal-interessi komposti tidher meħtieġa sabiex taqterta n-newtralizzazzjoni totali tal-vantaġġi finanzjarji li jirriultaw minn din is-sitwazzjoni.

Għaldaqstant, il-Kummissjoni tixtieq tinforma lill-Istati Membri u lill-partijiet interessati li, f'kull deċiżjoni li tordna l-irkupru ta' għajjnuna illegali li hija tista' tadotta fil-futur, hija ser tapplika r-rata ta' referenza uqata għall-kalkolu tal-ekwivalenti tal-għoti nett ta' għajjuniet reġjonali fuq bażi komposta. Skont il-prattiki normali tas-suq, din il-kompożizzjoni għandha ssir fuq bażi annwali. Bl-istess mod, il-Kummissjoni ser tistenna li l-Istati Membri japplikaw interessi komposti fl-eżekuzzjoni ta' kull deċiżjoni ta' rkupru pendenti, sakemm dan ma jkunx kuntrarju għal xi prinċipju ġenerali tad-dritt Komunitarju.” [traduzzjoni mhux uffiqjali]

Ir-Regolament Nru 794/2004

6 L-Artikoli 9 u 11 tar-Regolament Nru 794/2004, li jinsabu fil-Kapitolu V tiegħu, jirrigwardaw ir-rata tal-interessi applikabbli għall-irkupru ta' għajjnuna illegali.

7 Ta't it-titolu “Metodu għall-iffissar tar-rata ta' mgħax”, l-Artikolu 9 jipprovdi:

“1. Sakemm ma jkunx provdut mod ieor f'deċiżjoni speċifika, ir-rata ta' l-imgħax li għandha tintuqa sabiex tiġi rkuprata l-għajjnuna mill-Istat mogħtija bi ksur ta' l-Artikolu 88(3) tat-Trattat għandha tkun rata perēntwali annwali ffixsata għal kull sena kalendarja.

Din għandha tiġi kalkolata fuq il-baġi tal-medja tar-rati għal qames snin ta' skambju bejn banek għal Settembru, Ottubru u Novembru tas-sena li tiġi qabel, miqjuda b'75 punt baqiku. F'kaqijiet debitament qustifikati, l-Kummissjoni tista' qid ir-rata b'aktar minn 75 punt baqiku fir-rigward ta' Stat Membru wieċed jew aktar.

2. Jekk il-medja tat-tlett xhur l-aktar reġenti tar-rati disponibbli għal qames snin ta' skambju bejn banek, miqjuda b'75 punt baqiku, tvarja b'aktar minn 15 % mir-rata fis-seqq ta' mgħax ta' rkupru ta' għajjnuna ta' l-Istat, il-Kummissjoni għandha tikkalkola mill-qdid din imsemmija l-aqqar.

Ir-rata l-qdida għandha tapplika mill-ewwel jum tax-xahar li jiġi wara l-kalkolu mill-qdid mill-

Kummissjoni. Il-Kummissjoni għandha tinforma lill-Istati membri permezz ta' ittra bil-kalkolu mill-
?did u d-data li minnha għandu japplika.

3. Ir-rata ta' mgħax għandha ti?i ffixxata għal kull Stat Membru individwalment, jew għal ?ew?
Stati Membri jew aktar flimkien.

4. Fin-nuqqas ta' data ta' min jorbot fuqha jew ekwivalenti jew f'irkostanzi e??ezzjonali l-
Kummissjoni tista', b'ko-operazzjoni mill-qrib ma' l-Istat/i Membri/i kon?ernat/i, tiffissa rata ta'
mgħax għall-irkupru ta' għajnuna ta' l-Istat, għal Stat Membru wie?ed jew aktar, fuq il-ba?i ta'
metodu differenti u fuq il-ba?i ta' informazzjoni disponibbli lilha."

8 Ta?t it-titolu "Metodu għall-applikazzjoni tal-imgħax", l-Artikolu 11 tar-Regolament Nru
794/2004 jistipula fil-paragrafu 2 tiegħu:

"Ir-rata ta' mgħax għandha ti?i applikata fuq ba?i kompost sad-data ta' rkupru ta' l-għajnuna. L-
imgħax li jki??amma fis-sena li ti?i qabel għandu jkun su??ett għall-mgħax f'kull sena li ti?i wara."

9 L-ewwel paragrafu tal-Artikolu 13 tar-Regolament Nru 794/2004 jipprovdi li dan jid?ol fis-
se?? fl-għoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-?urnal Uffi?jali tal-Unjoni Ewropea*. Peress li
dan ir-regolament ?ie ppubblikat f'*Il-?urnal Uffi?jali tal-Unjoni Ewropea* fit-30 ta' April 2004, huwa
da?al fis-se?? fl-20 ta' Mejju 2004. Barra minn hekk, skont il-?ames paragrafu tal-Artikolu 13 ta'
dan ir-regolament, l-Artikolu 11 tiegħu huwa applikabbli għal kull de?i?joni ta' rkupru nnotifikata
wara d-data tad-d?ul fis-se?? tal-istess regolament.

Id-De?i?joni 2003/193

10 Fil-5 ta' ?unju 2002, il-Kummissjoni adottat id-De?i?joni 2003/193, li ?iet innotifikata lir-
Repubblika Taljana fis-7 ta' ?unju 2002. Fl-Artikolu 2 ta' din id-de?i?joni, il-Kummissjoni kkonstatat
li l-e?enzjoni mit-taxxa fuq il-kumpanniji mog?tija mir-Repubblika Taljana lill-kumpanniji b'kapital
azzjonarju fil-parti l-kbira pubbliku, prevista minn dan l-artikolu, kienet tikkostitwixxi għajnuna mill-
Istat fis-sens tal-Artikolu 87(1) tat-Trattat KE, inkompatibbli mas-suq komuni.

11 Skont l-Artikolu 3 ta' din id-de?i?joni:

"L-Italja għandha tie?u l-mi?uri kollha me?tie?a sabiex titlob lill-benefi?jarji jagħtu lura l-għajnuna
deskritta fl-Artikolu 2 li ngħatatilhom b'mod illegali.

L-irkupru tal-għajnuna għandu jsir immedjatament, skont il-pro?eduri nazzjonali, sa fejn dawn
jippermettu l-e?ekuzzjoni effettiva u immedjata tad-de?i?joni.

L-għajnuna li għandha ti?i rkuprata tinkludi l-interessi mid-data li fiha l-benefi?jarju r?ieva l-
għajnuna illegali sad-data tar-rimbors effettiv tagħha. Dawn l-interessi għandhom ji?u kkalkolati
abba?i tar-rati ta' referenza applikabbli għall-kalkolu tas-sussidju ekwivalenti tal-għajnuna
re?jonali." [traduzzjoni mhux uffi?jali]

Id-dritt Taljan

12 L-Artikolu 1283 ta' Kodi?i ?ivili jipprovdi:

"Fl-assenza ta' prassi kuntrarja, l-interessi li jkunu għalqu ma jistgħux jipprodu?u interessi, ?lief
mill-jum li fih issir it-talba ?udizzjarja jew abba?i ta' ftehim sussegwenti għall-għeluq tagħhom, u
kemm-il darba l-interessi jkunu ilhom dovuti għall-inqas għal sitt xhur."

13 L-Artikolu 24 tad-Digriet-Li?i Nru 185 tad-29 ta' Novembru 2008 li jistabbilixxi

dispożizzjonijiet urġenti ta' għajnuna għall-familji, għax-xogħol, għall-impjieg u għall-impriji, u li huwa intiż sabiex jorjenta mill-ġdid il-qafas strateġiku nazzjonali għall-funzjoni kontra l-kriżi (decreto-legge n. 185 – Misure urgenti per il sostegno a famiglie, lavoro, occupazione e impresa e per ridisegnare in funzione anti-crisi il quadro strategico nazionale), tad-29 ta' Novembru 2008, li sar liji, wara li jiġi emendat, permezz tal-Liġi Nru 2, tat-28 ta' Jannar 2009 (iktar 'il quddiem id-“Digriet-Liġi Nru 185/2008”), bit-titolu “Implimentazzjoni ta' deċiżjonijiet Ewropej dwar l-irkupru ta' għajnuna illegali”, jipprovd, fil-paragrafu 4 tiegħu, li:

“L-interessi previsti fil-paragrafu 2 huma ddeterminati fuq il-bażi tad-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu V tar-Regolament [...] Nru 794/2004 [...]”

14 L-Artikolu 36 ta' dan id-Digriet-Liġi jistabbilixxi d-dewġ fis-sewqan tiegħu fil-jum tal-pubblikazzjoni fil-*Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*. Din il-pubblikazzjoni saret fid-29 ta' Novembru 2008.

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

15 A2A hija kumpannija li toriżna mill-amalgamazzjoni tal-kumpanniji ASM Brescia SpA u AEM SpA. Dawn il-kumpanniji tal-ażżar ibbenefikaw minn eżenzjoni ta' tliet snin mit-taxxa tal-kumpanniji mogħtija mir-Repubblika Taljana favur kumpanniji b'kapital azzjonarju fil-parti l-kbira pubblika. Fid-deċiżjoni 2003/193 tagħha, innotifikata lir-Repubblika Taljana fis-7 ta' Jannar 2002, il-Kummissjoni qieset li tali eżenzjoni kienet tikkostitwixxi għajnuna mill-Istat inkompatibbli mas-suq komuni.

16 Fis-sentenza tagħha Il-Kummissjoni vs L-Italja, (C-207/05, EU:C:2006:366, punt 54), il-Qorti tal-Ġustizzja kkonstatat li peress li r-Repubblika Taljana ma qaditx, fit-termini stabbiliti, il-miżuri neċessarji sabiex tirkupra mingħand il-benefiċjarji, l-għajnuna li jiġi iddikjarata illegali u inkompatibbli mas-suq komuni permezz tad-Deċiżjoni 2003/193, hija naqset milli twettaq l-obbligi tagħha skont din id-deċiżjoni.

17 Wara din is-sentenza, ir-Repubblika Taljana, sabiex tirregola l-irkupru tal-għajnuna inkwistjoni, adottat sussegwentement l-Artikolu 1 tad-Digriet-Liġi Nru 10, li jistabbilixxi dispożizzjonijiet għall-implimentazzjoni tal-obbligi Komunitarji u internazzjonali (decreto-legge n. 10 – Disposizioni volte a dare attuazione ad obblighi comunitari ed internazionali), tal-15 ta' Frar 2007, li sar liji, wara li jiġi emendat, permezz tal-Liġi Nru 46 tas-6 ta' April 2007 (iktar 'il quddiem id-“Digriet-Liġi Nru 10/2007”), bit-titolu “Eżekuzzjoni tas-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Komunitajiet Ewropej, fl-1 ta' Jannar 2006, fil-Kawża C-207/05. Implementazzjoni tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2003/193/KE, tal-5 ta' Jannar 2002. Proċeduri ta' ksur skont l-Artikolu 228 tat-Trattat KE Nru 2006/2456”, l-Artikolu 24 tad-Digriet-Liġi Nru 185/2008 u l-Artikolu 19 tad-Digriet-Liġi Nru 135, li jistabbilixxi dispożizzjonijiet urġenti għall-implimentazzjoni ta' obbligi Komunitarji u għall-eżekuzzjoni ta' sentenzi tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Komunitajiet Ewropej (decreto-legge n. 135 – Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi comunitari e per l'esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunità europee), tal-25 ta' Settembru 2009, li sar liji, wara li jiġi emendat, permezz tal-Liġi Nru 166 tal-20 ta' Novembru 2009.

18 L'Agenzia delle entrate baġtet lil A2A, matul is-sena 2009, avviġi ta' impożizzjoni ta' taxxa sabiex tirkupra l-ammonti dovuti b'ala taxxa tal-kumpanniji li ASM Brescia SpA u AEM SpA ma kinux qallsu minqas l-eżenzjoni mogħtija mir-Repubblika Taljana. Dawn l-avviġi ta' impożizzjoni ta' taxxa eżew il-qlas, b'qieda mas-somma ta' EUR 170 miljun b'ala kapital, is-somma ta' EUR 120 miljun b'ala interessi kkalkolati fuq bażi komposta.

19 A2A kkontestat dawn l-avviġi ta' impożizzjoni ta' taxxa. Quddiem il-qorti tar-rinvju, il-Corte suprema di cassazione (Qorti ta' Kassazzjoni), hija ssostni li l-Artikolu 24(4) tad-Digriet Liġi Nru 185/2008 imur kontra d-dritt tal-Unjoni. Fil-fatt, għall-kalkolu tal-interessi, din id-dispożizzjoni

tirreferi għall-Artikoli 9 u 11 tar-Regolament Nru 794/2004, filwaqt li, skont il-*q*ames paragrafu tal-Artikolu 13 tiegħu, dan ir-regolament ma huwiex applikabbli *ratione temporis* għad-Deġiżjoni 2003/193, peress li din iż-żennotifikata lill-Repubblika Taljana qabel id-duewli fis-sewwa ta' dan ir-regolament.

20 Fit-talba tagħha għal deġiżjoni preliminari, il-qorti tar-rinviju tirrileva f'dan ir-rigward, filwaqt li tirreferi għas-sentenza *Il-Kummissjoni vs Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, punt 46), li la d-dritt tal-Unjoni u lanqas il-urisprudenza tal-Qorti tal-ustizzja ma speifikaw, fil-mument tal-adozzjoni tad-Deġiżjoni 2003/193, li l-interessi li għandhom jiġu applikati fl-irkupru ta' għajjnuna mill-Istat previsti minn din id-deġiżjoni kellhom jiġu kkalkolati fuq bażi komposta. Il-qorti tar-rinviju iż-żid li l-prassi tal-Kummissjoni kienet dak iż-żmien li tirreferi għad-dispożizzjonijiet tad-dritt nazzjonali. Madankollu, id-dritt Taljan japplika, skont l-Artikolu 1282 tal-Kodiċi iivili, interessi sempliċi u jażżetta l-applikazzjoni ta' interessi komposti fuq obbligi pekunjarji biss ta't il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 1283 tal-Kodiċi iivili, kundizzjonijiet li ma humiex issodisfatti fir-rigward tal-irkupru tal-għajjnuna inkwistjoni fil-kawża prinipali.

21 F'dawn iż-żirkustanzi, il-Corte suprema di cassazione tistaqsi dwar jekk id-dritt tal-Unjoni jipprekludix dispożizzjoni tad-dritt nazzjonali, b'għall-Artikolu 24(4) tad-Digriet-Liġi Nru 185/2008, jew jekk dan jippermettix li tkun prevista l-applikazzjoni ta' interessi komposti għall-irkupru ta' għajjnuna mill-Istat, meta d-deġiżjoni tal-irkupru inkwistjoni iż-żennotifikata qabel id-duewli fis-sewwa tar-Regolament Nru 794/2004.

22 Fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, din il-qorti ddeżidiet li tissospendi l-proedura quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-ustizzja s-segwenti domanda preliminari:

“L-Artikolu 14 tar-[Regolament Nru 659/1999], u l-Artikoli 9, 11 u 13 tar-[Regolament Nru 794/2004] għandhom jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu leżiżlazzjoni nazzjonali li tistabilixxi, fir-rigward tal-irkupru ta' għajjnuna mill-Istat sussegwentement għal deġiżjoni tal-Kummissjoni nnotifikata fis-7 ta' unju 2002, li l-interessi għandhom jiġu ddeterminati abbażi tad-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu V tar-Regolament Nru 794/2004 (u b'mod partikolari tal-Artikoli 9 u 11 tiegħu), billi għalhekk tiġi applikata rata ta' interessi bbażata fuq is-sistema tal-interessi komposti?”

Fuq id-domanda preliminari

23 Permezz tad-domanda preliminari, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk id-dritt tal-Unjoni, b'mod partikolari l-Artikolu 14 tar-Regolament Nru 659/1999 kif ukoll l-Artikoli 11 u 13 tar-Regolament Nru 794/2004, jipprekludix leżiżlazzjoni nazzjonali, b'għall-Artikolu 24(4) tad-Digriet Liġi Nru 185/2008, li tipprevedi, permezz ta' riferiment għar-Regolament Nru 794/2004, l-applikazzjoni ta' interessi komposti għall-irkupru ta' għajjnuna mill-Istat iddikjarata inkompatibbli mas-suq komuni, meta d-deġiżjoni li ddikjarat lil din l-għajjnuna inkompatibbli mas-suq komuni u ordnat l-irkupru iż-żennotifikata u nnotifikata lill-Istat Membru kkonfermat qabel id-duewli fis-sewwa ta' dan ir-regolament.

24 B'mod preliminari, għandu jiġi kkonstatat li t-talba għal deġiżjoni preliminari tirreferi mhux biss għall-Artikolu 24(4) tad-Digriet-Liġi Nru 185/2008, iżda wkoll għall-Artikolu 1 tad-Digriet-Liġi Nru 10/2007 kif ukoll għall-Artikolu 19 tad-Digriet Liġi Nru 135, tal-25 ta' Settembru 2009, imsemmija fil-punt 17 ta' din is-sentenza. Il-qorti tar-rinviju tirrileva li, għal dak li jirrigwarda l-każ inkwistjoni tal-kawża prinipali, l-Artikolu 1(3) tad-Digriet-Liġi Nru 10/2007 tal-15 ta' Frar 2007 u l-Artikolu 24(4) tad-Digriet-Liġi Nru 185/2008 huma redatti f'termini identiċi.

25 It-talba għal deġiżjoni preliminari ma tindikax b'mod iżar liema minn dawn id-dispożizzjonijiet hija applikabbli għall-każ inkwistjoni tal-kawża prinipali. Hija sempliement tosserva li d-deġiżjoni li hija s-sużżett tat-tilwima quddiem il-qorti tar-rinviju hija bbażata fuq il-kunsiderazzjoni li “l-kalkolu

tal-interessi fuq ba?i komposta huwa korrett, sa fejn dan isir skont l-Artikolu 24(4) tad-Digriet-Li?i Nru 185/2008". F'dawn i?-?irkustanzi, huwa xieraq li wie?ed jitlaq mill-ipote?i li din id-dispo?izzjoni tal-a??ar hija applikabbli g?all-ka? inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, u dan huwa l-kompitu tal-qorti tar-rinviju li tevverifka.

26 Skont l-Artikolu 14(1) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 659/1999, fil-ka? ta' de?i?joni negattiva dwar g?ajnuna illegali, il-Kummissjoni g?andha tidde?iedi li l-Istat Membru kkon?ernat g?andu jie?u l-mi?uri kollha ne?essarji sabiex jirkupra l-g?ajnuna mill-benefi?jarju. L-g?ajnuna li g?andha ti?i rkuprata skont de?i?joni ta' rkupru g?andha tinkludi, konformement mal-Artikolu 14(2) ta' dan ir-regolament, l-interessi. Madankollu, din id-dispo?izzjoni tal-a??ar ma tippre?i?ax jekk dawn l-interessi g?andhomx ji?u applikati fuq ba?i sempli?i jew fuq ba?i komposta.

27 F'dan ir-rigward, g?andu ji?i rrilevat, fl-ewwel lok, li, g?alkemm l-Artikolu 11(2) tar-Regolament Nru 794/2004 jipprovdi li r-rata tal-interessi hija applikata fuq ba?i komposta sad-data tal-irkupru tal-g?ajnuna u li l-interessi akkumulati g?al sena jipprodu?u interessi f'kull sena sussegwenti, hemm madankollu lok li ji?i kkonstatat li din id-dispo?izzjoni hija, skont il-?ames paragrafu tal-Artikolu 13 ta' dan ir-regolament, applikabbli biss g?ad-de?i?jonijiet ta' rkupru nnotifikati wara d-data tad-d?ul fis-se?? ta' dan ir-regolament, ji?ifieri wara l-20 ta' Mejju 2004.

28 G?alhekk, ladarba d-De?i?joni 2003/193, li ddikjarat inkompatibbli mas-suq komuni l-g?ajnuna su??etta g?al irkupru fil-kaw?a prin?ipali, ?iet innotifikata lir-Repubblika Taljana fis-7 ta' ?unju 2002, ji?ifieri qabel il-d?ul fis-se?? tar-Regolament Nru 794/2004, l-Artikolu 11(2) ta' dan ir-regolament ma huwiex, b?ala tali, applikabbli *ratione temporis* g?all-kaw?a prin?ipali.

29 Fir-rigward, fit-tieni lok, tal-kwistjoni ta' liema le?i?lazzjoni kienet applikabbli qabel id-d?ul fis-se?? tar-Regolament Nru 794/2004 sabiex ji?i ddeterminat jekk l-interessi kellhomx ikunu sempli?i jew komposti, g?andu jifakkar li, fis-sentenza Il-Kummissjoni vs Département du Loiret (C?295/07 P, EU:C:2008:707, punt 46), il-Qorti tal-?ustizzja kkonstatat li, fid-data tal-adozzjoni tad-de?i?joni inkwistjoni fil-kaw?a li wasslet g?al dik is-sentenza, ji?ifieri fit-12 ta' Lulju 2000, la d-dritt Komunitarju u lanqas il-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja jew tal-Qorti ?enerali ma kienu jispe?ifikaw jekk l-interessi li g?ajnuna li g?andha ti?i rkuprata g?andha tinkludi kellhomx ikunu kkalkolati fuq ba?i sempli?i jew fuq ba?i komposta. Fl-assenza ta' dispo?izzjoni tad-dritt tal-Unjoni f'dan ir-rigward, il-Qorti tal-?ustizzja qieset li l-prassi tal-Kummissjoni, deskritta fid-dettall b'mod partikolari fl-ittra tag?ha lill-Istati Membri SG (91) D/4577, tal-4 ta' Marzu 1991, torbot il-kwistjoni tal-impo?izzjoni tal-interessi mar-regoli pro?edurali tal-irkupru u tirreferi, f'dan ir-rigward, g?ad-dritt nazzjonali (sentenza Il-Kummissjoni vs Département du Loiret, C?295/07, EU:C:2008:707, punti 82 sa 84).

30 Huwa biss fil-Komunikazzjoni tag?ha dwar ir-rati tal-interessi applikabbli fil-ka? tal-irkupru ta' g?ajnuna illegali ppubblikata fit-8 ta' Mejju 2003 li l-Kummissjoni stipulat espressament li hija kienet ser tapplika rata tal-interessi komposta f'kull de?i?joni li tordna l-irkupru ta' g?ajnuna illegali li hija setg?et tadotta fil-futur (sentenza Il-Kummissjoni vs Département du Loiret, C?295/07, EU:C:2008:707, punt 46) u li hija kienet tistenna li l-Istati Membri japplikaw interessi komposti fl-e?ekuzzjoni ta' kull de?i?joni ta' rkupru.

31 Fir-rigward tad-De?i?joni 2003/193, din te?i?i, fl-Artikolu 3(2) tag?ha, li l-irkupru tal-g?ajnuna g?andu jsir immedjatament, konformement mal-pro?eduri nazzjonali, ming?ajr madankollu ma' tipprovdi indikazzjoni supplimentari fir-rigward tal-kwistjoni ta' jekk dawn l-interessi g?andhomx ji?u applikati fuq ba?i sempli?i jew fuq ba?i komposta.

32 Peress li din id-de?i?joni ?iet innotifikata lir-Repubblika Taljana fis-7 ta' ?unju 2002, ji?ifieri qabel il-bdil tal-prassi tal-Kummissjoni indikat fil-komunikazzjoni tag?ha dwar ir-rati tal-interessi applikabbli fil-ka? tal-irkupru ta' g?ajnuna illegali, g?andu ji?i konkluzi, fuq il-ba?i tal-?urisprudenza

li to?ro? mis-sentenza Il-Kummissjoni vs Département du Loiret (C?295/07, EU:C:2008:707), li huwa d-dritt nazzjonali li g?andu jiddetermina jekk, fil-ka? partikolari, ir-rata tal-interessi kellhiex ti?i applikata fuq ba?i sempli?i jew fuq ba?i komposta.

33 F'dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tikkunsidra, fid-de?i?joni tar-rinviju tag?ha, li l-kliem tal-Artikolu 24(4) tad-Digriet-Li?i Nru 185/2008 jirreferi biss g?all-Kapitolu V tar-Regolament Nru 794/2004, u mhux g?all-Kapitolu VI tieg?u, li jinkludi d-dispo?izzjoni tran?itorja tal-Artikolu 13, b'mod li dan ir-riferiment ma huwiex su??ett, mid-dritt nazzjonali, g?al-limitazzjoni *ratione temporis* stipulata f'dan l-artikolu.

34 L-Artikolu 24(4) tad-Digriet-Li?i Nru 185/2008, kif interpretat mill-qorti tar-rinviju, ma jistax jitqies li huwa kuntrarju g?all-Artikolu 13 tar-Regolament Nru 794/2004. Fil-fatt, minkejja li dan l-artikolu tal-a??ar jiddetermina, fl-ewwel paragrafu tieg?u, id-data tad-d?ul fis-se?? ta' dan ir-regolament u jispe?ifika, fil-?ames paragrafu tieg?u, li l-Artikolu 11(2) ta' dan ir-regolament, li jirrigwarda l-kalkolu tal-interessi fuq ba?i komposta, huwa applikabbli biss g?ad-de?i?jonijiet ta' rkupru nnotifikati wara d-data tad-d?ul fis-se?? ta' dan l-istess regolament, xorta wa?da ma jistax ji?i dedott minn tali limitazzjoni tal-applikabbiltà *ratione temporis* tar-Regolament Nru 794/2004 prin?ipju li jipprojbixxi lill-Istati Membri, unikament kompetenti, fid-data tal-adozzjoni tad-De?i?joni 2003/193, sabiex jiddeterminaw il-ba?i tal-kalkolu tal-interessi, milli jille?i?law f'sens pjuttost milli ie?or. G?alhekk, l-Artikolu 13 tar-Regolament Nru 794/2004 ma jintrodu?ix regola ta' nuqqas ta' retroattività applikabbli g?al-le?i?lazzjonijiet nazzjonali qabel id-d?ul fis-se?? tar-Regolament Nru 794/2004.

35 Fit-tielet lok, g?andu ji?i rrilevat li d-Digriet-Li?i Nru 185/2008, sa fejn jirregola l-modalitajiet ta' kalkolu tal-interessi li g?andhom ji?u previsti sabiex ti?i rkuprata g?ajnuna mill-Istat iddikjarata inkompatibbli mas-suq komuni, huwa inti? b'mod partikolari sabiex jimplementa l-Artikolu 3 tad-De?i?joni 2003/193. B'hekk, dan jimplementa l-Artikolu 14(1) tar-Regolament Nru 659/1999. Issa, minn ?urisprudenza stabbilita jirri?ulta li meta l-Istati Membri jadottaw mi?uri li permezz tag?hom huma jimplementaw id-dritt tal-Unjoni, huma marbuta li josservaw il-prin?ipji ?enerali ta' dan id-dritt (sentenza Ålands Vindkraft, C?573/12, EU:C:2014:2037, punt 125).

36 Fost dawn il-prin?ipji ?enerali hemm, b'mod partikolari, il-prin?ipji ta' ?ertezza legali u ta' protezzjoni tal-aspettattivi le?ittimi.

37 F'dan ir-rigward, g?andu jtfakkar li, skont ?urisprudenza stabbilita, minkejja li l-prin?ipju ta' ?ertezza legali jipprekludi li regolament ji?i applikat retroattivament, ji?ifieri g?al sitwazzjoni li tkun se??et qabel id-d?ul fis-se?? tieg?u, u dan indipendentement mill-effetti favorevoli jew sfavorevoli li tali applikazzjoni jista' jkollha g?all-parti kkon?ernata, l-istess prin?ipju je?i?i li kull sitwazzjoni ta' fatt ti?i normalment, u ming?a?r indikazzjoni espressa kuntrarja, evalwata fid-dawl tar-regoli ta' dritt li huma kontemporanji g?aliha. Madankollu, jekk il-li?i ?dida hija b'hekk applikabbli biss g?all-futur, din g?andha tapplika wkoll, ?lief fil-ka? ta' deroga, g?all-effetti futuri ta' sitwazzjonijiet li n?olqu ta?t il-li?i antika (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Bavaria, C?120/08, EU:C:2010:798, punti 40, 41 u l-?urisprudenza ??itata).

38 Bl-istess mod, kif jirri?ulta minn ?urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-?ustizzja, il-kamp ta' applikazzjoni tal-prin?ipju ta' protezzjoni tal-aspettattivi le?ittimi ma jistax ji?i esti? b'mod li jimpedixxi, b'mod ?enerali, le?i?lazzjoni ?dida milli tapplika g?all-effetti futuri ta' sitwazzjonijiet li ori?inaw ta?t il-le?i?lazzjoni pre?edenti (sentenza Stadt Papenburg, C?226/08, EU:C:2010:10, punt 46 u l-?urisprudenza ??itata).

39 F'dan il-ka?, g?andu jtfakkar li l-applikazzjoni ta' interessi komposti ?iet introdotta mil-le?i?lazzjoni nazzjonali prevista fil-punti 24 u 25 ta' din is-sentenza. Qabel id-d?ul fis-se?? ta' din il-le?i?lazzjoni, id-dritt Taljan kien japplika, konformement mal-Artikolu 1282 tal-Kodi?i ?ivili, interessi

sempli?i.

40 Billi jipprevedi l-applikazzjoni ta' interessi komposti g'all-irkupru ta' g'ajjnuna ddikjarata inkompatibbli mas-suq komuni permezz tad-De?i?joni 2003/193, id-Digriet-Li?i Nru 185/2008 ma jo?loq ebda effett retroattiv, i?da sempli?ement japplika le?i?lazzjoni ?dida g'all-effetti futuri ta' sitwazzjonijiet li ori?inaw ta?t il-le?i?lazzjoni pre?edenti.

41 Fil-fatt, minn na?a, l-Artikolu 36 ta' dan id-digriet-li?i jistabbilixxi d-d?ul fis-se?? tieg?u g'all-jum tal-pubblikazzjoni tieg?u fil-Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana, ji?ifieri fid-29 ta' Novembru 2008, b'tali mod li d-digriet-li?i ma da?alx fis-se?? qabel id-data tal-pubblikazzjoni tieg?u. Min-na?a l-o?ra, l-avvi?i ta' impo?izzjoni ta' taxxa, li jipprevedu l-applikazzjoni ta' interessi fuq ba?i komposta ?ew innotifikati lil A2A wara d-d?ul fis-se?? ta' dan id-digriet-li?i. Peress li l-g'ajjnuna ddikjarata inkompatibbli mas-suq komuni, inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali, ma ?ietx irkuprata u lanqas ma ?iet su??etta g'al avvi? ta' impo?izzjoni ta' taxxa fid-data tad-d?ul fis-se?? ta' dan id-digriet-li?i, dan tal-a??ar ma jistax jitleqq li jaffettwa sitwazzjoni li se??et qabel.

42 Barra minn hekk, fid-dawl tat-terminu twil li g?adda bejn l-adozzjoni, fil-5 ta' ?unju 2002, tad-De?i?joni 2003/193, li permezz tag?ha l-Kummissjoni talbet l-irkupru tal-g'ajjnuna mill-Istat fil-kaw?a prin?ipali, u l-?ru?, matul is-sena 2009, tal-avvi? ta' impo?izzjoni ta' taxxa inti? sabiex ji?gura l-irkupru effettiv ta' din l-g'ajjnuna mill-Istat, hemm lok li jitleqq li l-applikazzjoni ta' interessi komposti tikkostitwixxi mezz partikolarment xieraq sabiex wie?ed jasal biex jinnewtralizza l-vanta?? kompetittiv mog?ti illegalment lill-impri?i benefi?jarji ta' din l-g'ajjnuna mill-Istat.

43 Konsegwentement, il-prin?ipji ?enerali ta' ?ertezza legali u ta' protezzjoni tal-aspettattivi le?ittimi ma jipprekludux le?i?lazzjoni nazzjonali b?ad-Digriet-Li?i Nru 185/2008 inkwistjoni fil-kaw?a prin?ipali.

44 Fir-rigward, fl-a??ar lok, tal-kwistjoni, imqajma minn A2A fl-osservazzjonijiet bil-miktub tag?ha, dwar jekk id-Digriet-Li?i Nru 185/2008 jmurx kontra l-prin?ipju ta' ugwaljanza fit-trattament, g?andu ji?i rrilevat li, skont ?urisprudenza stabbilita, ma hemmx lok li ji?u e?aminati kwistjonijiet o?ra sottomessi lill-Qorti tal-?ustizzja mill-partijiet tal-kaw?a prin?ipali li ma humiex dawk li huma s-su??ett tad-de?i?joni tar-rinviju tal-qorti nazzjonali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Kersbergen-Lap u Dams-Schipper, C?154/05, EU:C:2006:449, punti 21 u 22 kif ukoll il-?urisprudenza ??itata).

45 Issa, huwa pa?ifiku li, fit-talba tag?ha g'al de?i?joni preliminari, il-qorti tar-rinviju ma qajmitx din il-kwistjoni.

46 Fi kwalunkwe ka?, il-Qorti tal-?ustizzja lanqas ma g?andha informazzjoni li tippermettilha li tivverifika jekk A2A tridx tinvoka l-benefi??ju ta' prassi de?i?jonali nazzjonali li tista' tkun ta' ostakolu fir-rigward tal-legalità. Fil-fatt, skont ?urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-?ustizzja, il-prin?ipju ta' ugwaljanza fit-trattament g?andu ji?i rrikon?iljat mal-osservanza tal-legalità, li skontu ?add ma jista' jinvoka, g'all-benefi??ju tieg?u stess, illegalità mwettqa favur persuna o?ra (sentenza The Rank Group, C?259/10 u C?260/10, EU:C:2011:719, punt 62 u l-?urisprudenza ??itata).

47 G?alhekk, il-Qorti tal-?ustizzja ma hijiex f'po?izzjoni li te?amina l-argument imressaq minn A2A dwar il-possibbiltà ta' differenza fit-trattament li hija kuntrarja g'all-prin?ipju ta' nondiskriminazzjoni.

48 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha premissi, hemm lok li g?ad-domanda li saret ting?ata r-risposta li l-Artikolu 14 tar-Regolament Nru 659/1999 u l-Artikoli 11 u 13 tar-Regolament Nru 794/2004 ma jipprekludux le?i?lazzjoni nazzjonali, b?all-Artikolu 24(4) tad-Digriet-Li?i Nru 185/2008, li tipprevedi, permezz ta' riferiment g?ar-Regolament Nru 794/2004, l-applikazzjoni ta'

interessi komposti għall-irkupru ta' għajnuna mill-Istat, anki jekk id-debboni li ddikjarat din l-għajnuna inkompatibbli mas-suq komuni u li ordnat l-irkupru b'leġiżlazzjoni adottata u nnotifikata lill-Istat Membru kkonfermat qabel id-dubju fis-sezzjoni ta' dan ir-regolament.

Fuq l-ispejje

49 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddebboni fuq l-ispejje. L-ispejje sostnuta għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jiġi allsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Il-Ġames Awla) taqta' u tiddebboni:

L-Artikolu 14 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 659/1999, tat-22 ta' Marzu 1999, li jistabbilixxi regoli dettaljati għall-applikazzjoni tal-Artikolu 93 tat-Trattat tal-KE, kif ukoll l-Artikoli 11 u 13 tar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 794/2004, tal-21 ta' April 2004, li jimplimenta r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 659/1999, ma jipprekludux leżijonijiet nazzjonali, b'artikolu 24(4) tad-Digriet-Liżi Nru 185 tad-29 ta' Novembru 2008 li jistabbilixxi dispożizzjonijiet urġenti ta' għajnuna għall-familji, għax-xogħol, għall-impjieg u għall-impriji, u li huwa intiż sabiex jorjenta mill-ġdid il-qafas strateġiku nazzjonali għal funzjoni kontra l-kriżi, li sar liżi, wara li b'leġiżlazzjoni emendata, permezz tal-Liżi Nru 2 tat-28 ta' Jannar 2009, li tipprevedi, permezz ta' riferiment għar-Regolament Nru 794/2004, l-applikazzjoni ta' interessi komposti għall-irkupru ta' għajnuna mill-Istat, anki jekk id-debboni li ddikjarat din l-għajnuna inkompatibbli mas-suq komuni u li ordnat l-irkupru b'leġiżlazzjoni adottata u nnotifikata lill-Istat Membru kkonfermat qabel id-dubju fis-sezzjoni ta' dan ir-regolament.

Firem

* Lingwa tal-kawża: it-Taljan.